

Debatindlæg bragt i Bygge- & Anlægsavisen 13. juni 2021

Stigende fokus på kemikalier i byggematerialer

Debat: De stadig stigende krav til genanvendelse vil betyde, at der i årene frem vil komme et øget fokus på indholdet af uønskede kemikalier i byggematerialer og, at der derfor kommer større efterspørgsel efter, at byggevarer deklarerer bedre.

Af Martha Lewis arkitekt, Henning Larsen og Christian Jarby seniorrådgiver, Rådet for Grøn Omstilling

Byggebranchen står for en betydelig del af samfundets forbrug af råstoffer og en stor del af Danmarks samlede affaldsproduktion og CO₂-udledning. Nedrivningsprocessen, hvor bygningsmaterialer tages ned, udgør et helt afgørende led i den cirkulære værdikæde i byggeriet. Hvor man traditionelt har anset nedrivningsprocessen for at være kilde til store affaldsmængder uden værdi, vil nedrivninger eller nedtagninger i fremtiden være produktionsstedet for værdifulde ressourcer for byggeriet.

For at vi kan udnytte materialerne bedre, er det nødvendigt at øge fokus på byggematerialernes indhold af uønskede stoffer.

Uønskede kemiske stoffer er brugt i flere forskellige produktgrupper i danske byggeprodukter herunder lim, isolering, maling, bindemidler og gulvbelægninger mm.

Uønskede kemikalier betegner kemiske stoffer, som efter Miljøstyrelsens definition mistænkes for at være skadelige for miljøet eller menneskers sundhed.

Forbruget af uønskede kemiske stoffer er stigende

En undersøgelse af Miljøstyrelsen fra 2016 viste, at der i 2012 var anvendt 14.200 tons uønskede stoffer i byggeprodukter. En opdatering af Miljøstyrelsens undersøgelse fire år senere viser, at forbruget var steget til over 22.500 tons. Det drejer sig bl.a. om stoffer, som er kræftfremkaldende og kan skade arveanlæg, fostre og menneskers forplantningsevne.

Det kan være svært for rådgivere, entreprenører og håndværkere at se, hvilke stoffer især byggeartikler som plader, isolering, vinduer, beklædninger mm indeholder, idet der ikke er krav om at påsætte produktetiketter eller anden mærkning på disse produkter.

”Et vigtigt element i at reducere forbruget af uønskede stoffer og dermed bidrage til en forbedring af sundheden, minimere miljøbelastningen og øge muligheden for genbrug og

genanvendelse af ressourcer er, at byggevarerne fremover deklarerer bedre”, siger Chr. Jarby.

Dansk materialepas på vej

Regeringen har i april 2021 udsendt National strategi for bæredygtigt byggeri, der udgør regeringens sektorhandlingsplan for bygge- og anlægssektoren. Strategien der støttes af et bredt flertal i Folketinget omfatter bl.a. initiativ 10 om ”Sikkert og sundt genbrug i byggeriet”. Initiativet omfatter bl.a. ”udvikling af bygnings- og materialepas, som skal indeholde oplysninger om, hvilke byggevarer der er anvendt i et byggeri og udskiftninger af byggevarer i bygningens levetid gennem renoveringer og oplysninger om enkelte byggevarer”.

Udviklingen af et dansk materialepas er allerede i fuld gang ledet af en taskforce bestående af bl.a. NCC, Henning Larsen, SundaHus, og Danske Byggecentre. *”Udgangspunktet for arbejdet er at udvikle en frivillig deklaration, der samler al information om byggevarer – digitalt og overskueligt”, siger Martha Lewis.*

Materialepasset udvikles i første omgang som et dansk forslag, der senere kan danne grundlag for et kommende europæisk materialepas.

Anvendelsen af materialepas vil skabe en øget bevidsthed om materialevalget i forbindelse med projektering og opførelse af bygninger. Der dannes herved et bedre grundlag for at vælge materialer uden indhold af særligt problematiske stoffer til gavn for et bedre indeklima og øget sundhed og trivsel blandt brugerne.

De nye materialepas, som vil være frivillig for producenter, vil desuden kunne danne grundlag for certificeringer som fx DGNB og Svanemærket, ligesom de vil være værdifulde i forbindelse med genbrug, hvor byggematerialerne anvendes til det samme formål i en ny konstruktion og ved genanvendelse af byggematerialer, hvor de efter industriel behandling bliver til nye råvarer/byggematerialer.

Læs mere om kemikalier i byggematerialer og materialepas i et nyt fremsynsnotat:

<https://concito.dk/kemikalier-byggematerialer-fremtidigt-materialepas>

Notatet er udarbejdet som et element i projektet ”Bygninger og Grøn Omstilling”. Find mere information og materiale fra projektet på <https://www.concito.dk/projekter/bygninger-groen-omstilling>

Kontaktinformation:

Chr. Jarby, e-mail: cj@rgo.dk og Martha Lewis, e-mail: mle@henninglarsen.com